

Agrostis capillaris, synoniem *Agrostis tenuis*.

Greenkeeper is in deze serie aan de zesde en laatste grassoort toe; een onmisbaar, maar 'gewoon' gras op de golfbanen. Ondanks de stevige ruk van de (veelal) Amerikaanse wit struisgrassen richting Europa blijft het 'gewone' zusje (*Agrostis capillaris*, synoniem *Agrostis tenuis*) nog altijd onmisbaar in West-Europese landen als Nederland, Engeland en Denemarken. Niet alleen het gunstige klimaat, maar ook de perfecte match met het fijnere roodzwenkgras en de betrekkelijke onderhoudsvriendelijkheid van deze subsoort maakt Gewoon struisgras nog steeds tot een populaire grassoort in greenkeepend Nederland.

Auteur: Arthur Wolleswinkel

Gewoon struisgras, *Agrostis capillaris*

Niet zo gewoon als de naam doet vermoeden

Agrostis capillaris komt als soort op golfbanen oorspronkelijk voor op de Engelse parkland and heathland courses die wat verder zijn verwijderd van de kust. Zo diepgroen als *Agrostis stolonifera* is de soort niet. Maar het grassoort heeft ook niet de zandkleurige grijsgroene uitstraling van roodzwenk.

Kenmerken

Binnen de struisgrasfamilie is Gewoon struisgras de meest voorkomende soort. De geslachtsnaam *Agrostis* betekent letterlijk 'op de akker groeiend' en de soortnaam *capillaris* betekent 'haarachtig'. Hoewel de naam anders doet vermoeden is Gewoon struisgras onbehaard en groeit het van origine met name op weinig vochthoudende zandgronden. De grond mag niet te zuur zijn

Frisgroen. Dat is de juiste karakterisering voor Gewoon struisgras.

maar ook zeker niet te kalkrijk. Het optimale pH-traject loopt van 5,5 tot 7,0. Binnen de soort bestaan vele variëteiten. De goede rassen verdragen heel kort maaien en zijn hierdoor uitermate geschikt voor gebruik op golfgreens. Samen met roodzwenkgras (*Festuca rubra* spp.) vormt zij daar de meest voorkomende grassoort. Het gras heeft een klein dofgroen relatief breed plat blad en is een uitstekende bodembedekker.

Als we een individueel plantje uit de zode plukken en met een loep zouden bekijken, wordt het duidelijk dat het jongste blad gerold is, er een kort tongetje aanwezig is en er op het blad duidelijke ribben zichtbaar zijn. Deze ribbing is meteen dan ook het meest onderscheidende kenmerk ten opzichte van straatgras. Grote verschil met wit struisgras is dat de ribbing fijner is

Gewoon struisgras heeft een kort tongetje en op het blad zijn duidelijke ribben zichtbaar.

en dat de planten geen bovengrondse stolonen maar op kleine schaal rhizomen -ondergrondse uitlopers- vormen. In het normale milde klimaat in Nederland weet Gewoon struisgras ook in de winter haar kleur te behouden en toont al een vroege voorjaarsgroei bij snel stijgende bodemtemperatuur.

Mengsel met roodzwenkgras

Omdat Gewoon struisgras een goede doch niet te agressieve zodevormer is vanwege de ondergrondse uitlopers, vult de soort roodzwenkgras zo goed aan. Waar op puur roodzwenkgras meest niet korter dan 5 mm wordt gemaaid kan bij een 80/20 verhouding de roodzwenk/struisgrasgreens de maaier nog wel eens wat lager worden afgesteld. Gewoon struisgras reageert bij veranderende omstandigheden zoals droogte, neerslag of minder stikstof sneller dan het roodzwenkgras. Zo zal bij langdurige droogte struisgras het eerste gaan verkleuren en kan roodzwenkgras in het mengsel de overhand gaan nemen. Aan de andere kant zal door toediening van meer stikstof het aandeel struisgras in het mengsel toenemen.

Gewoon struisgras heeft een gemiddelde stikstofbehoefte en vraagt derhalve niet zo'n hoog onderhoudsniveau als wit struisgras. Maar pas op! Net als roodzwenk is struisgras ook een

viltvormer. Ook dit valt goed te reguleren door niet te overmatig met stikstof te bemesten en preventief te slitten en af en toe te verticuteren. Daarnaast blijft een voldoende luchtige toplaag een absolute must.

Ziektedruk

Gewoon struisgras is minder gevoelig voor ziektes dan wit struisgras, maar juist gevoeliger dan roodzwenkgras. Zeker als de groeiomstandigheden minder gunstig zijn, zal de kans op een aanval van dollar spot (*Sclerotinia homoeocarpa*) groter worden. Fusarium patch (*Microdochium nivale*) is een schimmelziekte die ook *Agrostis capillaris* kan aantasten. Koele, natte omstandigheden dragen bij aan een versnelde infectie, zeker als de voedingstoestand van de green uit balans is. Vilt en een te hoge pH (hoger dan 7) werken dit nog eens extra in de hand.

Onderzoek op universiteiten in de USA en UK en proeven bij de kweekbedrijven hebben nog eens aangetoond dat er binnen de soort op rasniveau grote verschillen zijn in ziekteresistentie op rasniveau. Het is dan ook niet altijd gerechtvaardigd om een eenduidige uitspraak over gevoeligheid voor dollar spot of sneeuwschimmel op soortniveau te doen.

De ziekte rooddraad (*Laetisaria fuciformis*) is voor het STRI een belangrijk testcriterium voor toelating van nieuwe struisgrassen op de raslijst alhoewel soorten als engels raagras en roodzwenkgras in feite veel gevoeliger zijn voor

rooddraad dan Gewoon struisgras. Ook hier geldt: hoe korter er wordt gemaaid in combinatie met lage stikstofbeschikbaarheid hoe groter de gevoeligheid.

Anthracnose (*Colletotrichum graminicola*) is ook geen onbekende belager voor Gewoon struisgras. Vooral in een regenrijke zomer wanneer de greens langdurig nat blijven, wordt Gewoon struisgras als eerste aangetast. Symptomen zijn in eerste instantie een sterke vergeling van het blad. Om dit te voorkomen is een matige stikstofgift op zijn plaats en is het aan te bevelen de greens nog eens goed te beluchten om een snelle waterafvoer te garanderen.

Zaaien en kiemen

Gewoon struisgras (*Agrostis capillaris*) zit vaak maar voor maximaal 20 gewichtsprocenten in een greenmengsel met roodzwenkgras maar vertoont zich in veel grotere getale in de grasmat zelf. Dankzij een hoog duizendkorrelgewicht (14 duizend zaden per gram ten opzichte van duizend bij roodzwenk!) kiemen er veertien keer zoveel struisgraszaadjes. Van belang is om bij het uitzaaien van een mengsel van roodzwenkgras met struisgras niet te diep te zaaien. Struisgras moet in principe dus oppervlakkig worden gezaaid. Open roodzwenkgreens worden ten behoeve van een dichtere en snellere green vaak doorgezaaid met 100 procent gewoon struisgras. Bij de keuze voor een mengsel of blend van struisgras wordt geadviseerd voor minimaal twee rassen te kiezen. Hierdoor vangt het ene ras de zwaktes van het

andere ras op en vice versa. Voorwaarde is dan natuurlijk wel om te kiezen voor goede rassen.

Bemesting en straatgras

Net als bij roodzwenkgras ligt vervuiling door straatgras ook hier op de loer. Teveel bemesten kan tijdelijk voor een mooi struisgrasbestand zorgen maar bij een verzwakt grasbestand ook leiden tot ziekte en de versterking van de concurrentiepositie van straatgras. De nieuwe rassen gewoon struisgras kunnen prima gedijen onder een lager stikstofniveau zonder dat hierbij de kwaliteit geweld aan wordt gedaan. Cultuurmaatregelen blijven echter altijd noodzakelijk om gunstige omstandigheden voor viltvorming en vochttoename in de toplaag tegen te gaan.

Gebruik in de UK

Van oudsher adviseert STRI voor zowel inzaai als doorzaai 100 procent *Agrostis capillaris* te gebruiken. Je krijgt snelle greens omdat je lager dan 5 mm kunt maaien. Bemesting en gewasbeschermingsmiddelen zijn geen beperkende factoren. Inmiddels zie je ook in de UK dat door de verplichte afname van pesticide en herbicidegebruik gewoon struisgras minder vaak als monoculture of blend wordt ingezet. De rol van het duurzamere roodzwenkgras -niet alleen op de links courses maar ook verder in het binnenland- wordt ook hier groter. Vergeet daarbij ook niet de toenemende invloeden van wit struisgras vanuit de USA. Vroeger was het gewoon inzaaien met Browntop Bent ofwel gewoon struisgras maar inmiddels weten we dat dat niet meer zo gewoon is.

De volgende cultuurtechnische maatregelen moeten worden genomen om gewoon struisgras in stand te houden:

- Inzaai 8 gram/m²; doorzaai 4 g/m².
- Zaaidiepte: oppervlakkig maar wel contact makend met de wortelzone (onder viltlaag).
- Per gram 14.000 zaden.
- Advies maaihoogte: 3-4 mm tussen mei en september; 5 mm daarbuiten.
- N-bemesting (80-120 kg N/jaar uitgaande van een 100 procent struisgrasgreen)
- Regelmatig topdressen (4-6 keer per jaar).
- Minimaal beregenen (alleen als het echt droog is om te zorgen dat struisgras niet afsterft).
- Regelmatig beluchten.
- Bezanden.
- Vilt een paar keer per jaar verwijderen.

Regelmatig topdressen 4-6 keer per jaar is slechts één van de vereisten om gewoon struisgras in stand te houden.

Namen

Nederlands: Gewoon struisgras

Frysk: Strúskegers

English: Common Bent (Brown-Top Bent, Colonial Bent, Colonial Bentgrass)

Français: Agrostis commun

Deutsch: Rotes Straußgras

Wetenschappelijk: Agrostis capillaris (Agrostis tenuis)

Familie: Grassenfamilie, Poaceae (Gramineae)

Beschrijving

Afmeting: 10 tot 70 cm.

Levensduur: Overblijvend.

Bloeimaanden: Juni t/m augustus.

Wortels: Lange wortelstokken met tot bruine vezels verwerende en tot 2½ mm brede schubben.

Stengels: Bloeistengels en niet-bloeiende (zij)stengels, waarvan de bladeren schuin omhoog staan, soms gaan ze liggen en kunnen zo uitlopers vormen.

Bladeren: De vlakke, ruwe bladeren zijn 2 tot 5 mm breed. Het tongetje is ongeveer 2 mm lang. Het gras vormt losse zoden.

Bloemen: De ijle, vaak paarsige pluim wordt 5 tot 15 cm lang. Na de bloei staat de pluim uitgespreid. De roodpaarse aartjes zijn 3 tot 4 mm, lang en bevatten 1 bloem.

Biotoop

Bodem: Zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op droge tot vochtige, voedselarme tot matig voedselrijke, zwak zure, humushoudende grond.

Verspreiding

Wereld: West- en Midden-Azië en vrijwel heel Europa. Ingeburgerd in andere werelddelen.

Marktinformatie

Barenbrug

Barenbrug heeft drie paradepaardjes Gewoon struisgras in de handel. 'Good old' Bardot is weliswaar niet meer terug te vinden op de STRI-lijst maar ligt nog wel op een groot aantal golfbanen in Noordwest-Europa. Nieuweling Barking staat hoog genoteerd in de STRI-lijst

2010 en vinden we onder meer terug op de banen van St Andrews, vaak samen met het eveneens sterke ras Heriot. In het nieuwe Barenbrugmengsel Bar Duo Bent neemt Barking een prominente rol in naast wit struisgrasras Bengal. Dit mengsel introduceert Barenbrug dit

voorjaar op de Nederlandse markt en is bedoeld als duurzaam alternatief op een blend van 100 procent wit struisgras.

Innoseeds / Top Green

In de Grasgids is opgenomen het uitmuntende ras Gewoon struisgras Jorvik. Dit ras heeft een uitzonderlijke combinatie van standvastigheid (8,4), zodedichtheid (8,3) en heeft de allerhoogste resistentie tegen voertrot in de winter (8,5). Jorvik is een ras dat ontwikkeld is voor de hedendaagse wensen van de topgolfer. Daar waar een duurzamer beheer van greens noodzakelijker wordt, is gewoon struisgras erg aantrekkelijker. Het is een perfecte partner voor

mooie, dichte greens. Binnen Top Green staat eveneens het top-ras Grasslands Egmont op de Grasgids. Dit ras heeft de allerhoogste standvastigheid van de Grasgids en combineert dit met een uitstekende zodedichtheid. Het ras Tiger Nova is ontwikkeld om juist te voldoen op golfgreens en tees, met name daar waar vaak en laag gemaaid wordt. Het ras voldoet zeer goed onder low-inputomstandigheden. Ziekteresistentie is perfect, zowel in de

Bingley-proeven zeer hoge resistentie tegen rooddraad, als in de NTEP-proeven, zeer hoge resistentie tegen dollarspot en fusarium patch. Genoemde rassen vindt u terug in de mengsels van Innoseeds en Top Green.

Limagrain Nederland

Het ras Sefton bewijst al meerdere jaren zijn waarde in de Advanta-greenmengsels. Het ras - met een opname in de gerenommeerde Engelse STRI-lijst - scoort met name hoog op fijnheid van blad en ziekteresistentie. Het Advanta Green-mengsel bevat twintig procent struisgras en mengsel Fairway bevat 5 procent van dit

grassoort. Zowel als mengselcomponent als monocultuur worden de rassen standaard met de natuurlijke groeistimulator Headstart (coating) behandeld. Dat geeft een extra startgarantie en een impuls aan de blad- en wortelgroei.